

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie stworzenia wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania przedsiębiorstw w UE

(2006/C 88/12)

Dnia 13 maja 2005 r. László KOVÁCS, członek Komisji Europejskiej, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwrócił się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przygotowania opinii w sprawie stworzenia wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania przedsiębiorstw w UE.

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 27 stycznia 2006 r. Sprawozdawcą był Lars Allan NYBERG.

Na 424. sesji plenarnej w dniach 14-15 lutego 2006 r. (posiedzenie z dnia 14 lutego 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 94 do 6 przy 4 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

Wnioski i zalecenia

Już w raporcie Rudinga z 1992 roku stwierdzono potrzebę ustanowienia wspólnych przepisów dotyczących podstawy wymiaru opodatkowania. Ponadto wyrażono chęć poszerzenia tego projektu o minimalne i maksymalne progi stawek podatkowych.

Komitet z zadowoleniem przyjmuje — jako krok we właściwym kierunku — fakt, iż obecnie grupa robocza pod kierownictwem Komisji przygotowuje projekt wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych. W świetle złożoności problemu może okazać się, iż prace potrwać dłużej niż trzy lata. Przebiegają one w warunkach znacznej przejrzystości. Wszystkie dokumenty dostępne są bezpośrednio w internecie, tak aby wszyscy mogli śledzić przebieg debaty. Należy jednak uniknąć sytuacji, w której wprowadzenie wspólnego systemu ustanawiania wymiaru podatku ulegnie dalszemu opóźnieniu z powodu braku gotowości do przekształcenia systemów krajowych, budowanych na przestrzeni wielu lat. Państwa Członkowskie powinny pokazać, że członkostwo w UE jest korzystne, ponieważ wprowadzenie wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych możliwe jest jedynie w ramach Unii. W obecnej chwili nie należy zajmować się zagadnieniem stawek podatkowych, aby zbytnio nie utrudniać osiągnięcia porozumienia w kwestiach podstawy wymiaru.

W zasadzie systemy podatkowe muszą opierać się na decyzjach politycznych. Wypracowanie wspólnych postanowień przy zaangażowaniu w ten proces Rady Ministrów i Parlamentu Europejskiego jest niezbędne, jeśli chcemy uniknąć stopniowego wprowadzania wspólnych przepisów dotyczących podstawy wymiaru podatku od osób prawnych drogą sądowych decyzji Trybunału Sprawiedliwości. Ponadto ważne jest, aby debata toczyła się przy współudziale partnerów społecznych oraz ogółu społeczeństwa obywatelskiego.

Zagadnienie wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania można określić słowami „nic nie jest uregulowane, dopóki wszystko nie jest uregulowane”. Wobec dużego niebezpieczeństwa opóźnień należy także rozważyć możliwość stopniowego wprowadzania w życie, w formie dyrektyw częściowych, poszczególnych rozdziałów, co do których porozumienie zostało osiągnięte.

Przedstawiane rozważania dotyczą częściowo natury prawnej, częściowo odnoszą się do technik podatkowych, częściowo zaś mają charakter ekonomiczny. Komitet zwraca się do Komisji i

Państw Członkowskich, aby pomimo wielości szczegółowych zagadnień technicznych i dużych różnic pomiędzy Państwami Członkowskimi, kierowały się korzyściami gospodarczymi, jakie oferuje wspólna skonsolidowana podstawa wymiaru opodatkowania.

Dotychczasową debatę toczącą się na forum Komitetu podsumować można przy pomocy zasad wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania przedstawionych w ostatniej części opinii. Jednocześnie Komitet wzywa Komisję, aby ta podczas opracowywania szczegółów technicznych konsekwentnie brała pod uwagę wspomniane wyżej zasady, co znacznie ułatwi dokonywanie wyboru spośród różnych możliwych rozwiązań technicznych.

1. Tło

1.1 Komisarz europejski László Kovács w dniu 13 maja 2005 r. zwrócił się do Komitetu o przygotowanie opinii rozporządzenia w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania przedsiębiorstw. Członek Komisji wskazał, że tego rodzaju wspólna podstawa wymiaru opodatkowania zlikwidowałaby liczne problemy, jakie napotykają dziś przedsiębiorstwa prowadzące transgraniczne interesy w ramach UE. Projekt spotkał się z dużym poparciem zarówno ze strony środowisk gospodarczych, jak i wielu rządów.

1.2 Od 2001 roku Komisja przedłożyła liczne informacje i sprawozdania na temat podatku od osób prawnych, m.in. obszerne sprawozdanie z października 2001 r. w sprawie opodatkowania przedsiębiorstw.

1.2.1 Po przedłożeniu w lipcu 2004 r. nieformalnego dokumentu w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych i po przedyskutowaniu tej kwestii w Radzie Ministrów powołano specjalną grupę roboczą, w skład której wchodzi eksperci z Państw Członkowskich. Grupa ta powinna do 2007 roku rozpatrzyć wszystkie szczegóły dotyczące praktycznego wprowadzenia wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania. Przedmiotem jej prac, podobnie jak niniejszej opinii, jest wyłącznie podstawa wymiaru podatku od osób prawnych, z pominięciem stawek podatkowych. Nie porusza się także kwestii opodatkowania według zasad państwa macierzystego (*Home State Taxation*). W tamtym przypadku mogłoby chodzić o ograniczony w czasie projekt pilotażowy, podczas gdy wspólna podstawa wymiaru opodatkowania jest projektem globalnym.

1.3 Chodzi tu nie tylko o stworzenie wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania, ale także podstawy skonsolidowanej. Dotyczy to szczególnie przedsiębiorstw prowadzących działalność w kilku Państwach Członkowskich. Aby wspólna podstawa wymiaru opodatkowania mogła w optymalny sposób spełniać swoją rolę, grupa przedsiębiorstw musi mieć możliwość wspólnego obliczenia wszystkich zysków dla całego koncernu według jednolitej podstawy wymiaru opodatkowania, dzięki czemu obliczenie to określone będzie jako skonsolidowane. Wymaga to systemu podziału zysku całkowitego na poszczególne części przedsiębiorstwa.

1.4 Dyskusje dotyczą wyłącznie podatku od osób prawnych, nie zaś wszelkich form opodatkowania. Występuje duża liczba prawnych form przedsiębiorstw, jak np. organizacje niedochodowe i fundacje, różniących się między sobą w zależności od Państwa Członkowskiego. Jeśli np. wprowadzi się wspólną podstawę opodatkowania dla spółek akcyjnych, wówczas dojdzie do naruszenia równowagi między tą formą a pozostałymi formami przedsiębiorstw i instytucji w zakresie opodatkowania zysków. Z tego też względu konieczne mogłyby się okazać krajowe dostosowania w zakresie opodatkowania zysków przedsiębiorstw i instytucji o innej formie prawnej. Aspekt ten nie będzie jednak rozpatrywany ani przez wyżej wymienioną grupę roboczą, w której skład wchodzi przedstawiciele Komisji i Państw Członkowskich, ani w ramach niniejszej opinii.

2. Poprzednie opinie Komitetu w sprawie podstawy wymiaru podatku od osób prawnych

2.1 Już w swoich poprzednich opiniach Komitet zajmował się problemem różnych podstaw wymiaru podatku od osób prawnych w Państwach Członkowskich UE. Włączył się on w tworzenie swobodnych i uczciwych warunków konkurencji na rzecz wspierania działań transgranicznych, jednakże bez znoszenia krajowych podstaw opodatkowania przedsiębiorstw⁽¹⁾. Zdaniem Komitetu należy najpierw dążyć do stworzenia wspólnej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych, a dopiero potem rozmawiać o wysokości stawek podatkowych⁽²⁾.

2.2 Z chwilą wprowadzenia wspólnej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych mogłaby zostać ograniczona lub wręcz zlikwidowana większość barier stojących na drodze działań transgranicznych wewnątrz UE. Takie bariery to m.in.:

- podwójne opodatkowanie;
- wewnętrzne ceny w przypadku działań transgranicznych;
- zróżnicowane podejście do rozmaitych rezerw w przypadku transgranicznych konsolidacji przedsiębiorstw;

⁽¹⁾ Opinia EKES w sprawie „Polityka podatkowa w Unii Europejskiej – priorytety na lata następne” – Dz.U. C 48/19 z 21.2.2002, s. 73.

⁽²⁾ Opinia EKES w sprawie „Polityka podatkowa w UE: wspólne zasady, konwergencja prawa podatkowego i możliwość podejmowania decyzji kwalifikowaną większością głosów” – Dz.U. C 80/33 z 30.3.2004, s. 139.

- wybór miejsca opodatkowania zysków lub strat kapitałowych w przypadku transgranicznych restrukturyzacji przedsiębiorstw;
- wyrównywanie strat w przedsiębiorstwie działającym w kilku Państwach Członkowskich;
- zróżnicowanie przepisów dotyczących opodatkowania inwestycji.

2.2.1 Chociaż opodatkowanie przedsiębiorstw ma zasadnicze znaczenie dla stworzenia korzystniejszych warunków działania, nie można jednak zapominać, że zarówno przy handlu transgranicznym, jak i przy wyborze miejsca produkcji decydujące znaczenie może mieć też szereg innych czynników⁽³⁾.

2.3 Komitet zwrócił również uwagę na to, że problemy nie wynikają wyłącznie z różnic w podstawach wymiaru opodatkowania. Należy także wspomnieć szereg praktycznych różnic, np. jeśli chodzi o przepisy dotyczące warunków uiszczania podatków, przedkładania sprawozdań rachunkowych, jak również wyjaśniania zażaleń. Część tych problemów można by zmniejszyć w ramach praktycznych przepisów, jakie muszą towarzyszyć wspólnej podstawie wymiaru opodatkowania⁽⁴⁾.

2.3.1 Największą praktyczną zaletą wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania przedsiębiorstw może być fakt, iż będą one musiały znać i stosować tylko jeden zbiór przepisów. Różne części przedsiębiorstwa mogą prowadzić jednolitą księgowość w miejsce dotychczasowej odrębnej. Ponadto wspólna podstawa wymiaru opodatkowania może prowadzić, obok uczciwszej konkurencji, także do wzrostu efektywności nie tylko przedsiębiorstw, ale również urzędów podatkowych⁽⁵⁾.

2.4 Komitet zalecił także, aby podczas debaty o wspólnej podstawie wymiaru opodatkowania nie ograniczać się jedynie do kluczowej problematyki działań transgranicznych. Wprowadzenie wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania jest korzystne nie tylko dla przedsiębiorstw prowadzących interesy w skali międzynarodowej, ale także tych działających wyłącznie na terenie własnego kraju. Centralne zadanie, jakim jest stworzenie warunków uczciwej konkurencji dla przedsiębiorstw prowadzących działania transgraniczne, nie może prowadzić do powstawania nowych różnic pomiędzy tymi przedsiębiorstwami a firmami działającymi wyłącznie na arenie krajowej.

2.4.1 Kryje się za tym pragnienie wprowadzenia ułatwień dla małych przedsiębiorstw, z których prawie wszystkie działają na rynkach macierzystych. Próba wprowadzenia prostych i jasnych przepisów podatkowych ma ogromne znaczenie również w tym kontekście⁽⁶⁾.

⁽³⁾ Opinia EKES w sprawie „Konkurencja podatkowa i jej skutki dla zdolności konkurencyjnych przedsiębiorstw” – Dz.U. C 149/16 z 21.6.2002, s. 73.

⁽⁴⁾ Opinia EKES w sprawie „Bezpośrednie opodatkowanie przedsiębiorstw” – Dz.U. C 241/14 z 7.10.2002, s. 75.

⁽⁵⁾ Tamże.

⁽⁶⁾ Tamże.

2.5 Komitet wyraził już swoją opinię, że wspólna podstawa wymiaru opodatkowania nie może mieć charakteru dobrowolnego, co oznacza, że nie będzie możliwości wyboru pomiędzy nadal istniejącymi krajowymi systemami podatkowymi, a szczególnie uregulowaniem dla przedsiębiorstw prowadzących działalność transgraniczną. Dlatego też Komitet jest zdania, iż nowa wspólna podstawa wymiaru podatku od osób prawnych musi być obligatoryjna (⁷).

2.6 Komitet zawsze zajmował stanowisko, że w ramach uregulowań dotyczących wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania w jak najszerszym zakresie należy uwzględnić postanowienia obejmujące międzynarodowe zasady rachunkowości. Komitet jest przy tym świadomy, że MSSF dla rachunkowości międzynarodowej mogą służyć tylko jako punkt wyjścia w ramach uregulowań dotyczących wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania.

2.7 Niepożądanym skutkiem ubocznym dotychczasowego braku porozumienia ze strony Rady i Parlamentu Europejskiego w kwestiach wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania przedsiębiorstw jest to, iż niezbędne decyzje zostaną ostatecznie podjęte przez Trybunał Sprawiedliwości. Jak długo będą występować różnice między systemami podatkowymi Państw Członkowskich, tak długo będą też potrzebne decyzje sądowe. Systemy podatkowe Państw Członkowskich będą sukcesywnie zmieniane na rynku wewnętrznym w wyniku orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i bez udziału decyzji politycznych (⁸) (⁹). Widać to wyraźnie na przykładzie sprawy Marks & Spencer, rozstrzygniętej ostatnio przez Trybunał Sprawiedliwości.

2.8 Dążenie Komitetu do tego, aby opodatkowanie przedsiębiorstw postrzegać w szerokim kontekście politycznym oznacza, że neutralność polityki podatkowej odnosić należy nie tylko do samego opodatkowania przedsiębiorstw, ale także do obu czynników produkcji, jakimi są praca i kapitał. To zasadnicze przekonanie wiąże się jednak w pierwszym rzędzie z wyborem stawek podatkowych (¹⁰).

2.9 Integracja i rozwój konkurencji są ściśle ze sobą powiązane i mogą prowadzić do wzrostu efektywności i przyspieszenia rozwoju gospodarczego. Jednak oznacza to również, że ci uczestnicy rynku, którzy nie zdołają dotrzymać kroku rosnącej presji konkurencji, nie mogą też zrekompensować sobie niedostatecznej produktywności niższymi podatkami. Trzeba będzie usunąć elementy opodatkowania przedsiębiorstw zniekształcające warunki konkurencji, aby mogły dać o sobie znać pozytywne skutki integracji (¹¹).

2.10 Wspólna — miejmy nadzieję, że obligatoryjna — podstawa wymiaru opodatkowania ułatwiłaby kontrolę uiszczania podatków, ponieważ władze musiałyby opanować tylko jeden system, łatwiejsza byłaby także wymiana informacji. Przyczyniłoby się to również do zmniejszenia ilości oszustw podatkowych. Niezobowiązująca wspólna podstawa wymiaru, z

zachowaniem możliwości wyboru między tą ostatnią a dotychczasowymi krajowymi metodami obliczeń dla przedsiębiorstw działających wyłącznie na rynku krajowym, prowadziłyby ponadto do sytuacji, w której państwa — nie przedsiębiorstwa — musiałyby operować kilkoma systemami podatkowymi.

3. Kilka faktów na temat podatku od osób prawnych

3.1 Podatkowe obciążenie przedsiębiorstw jest różne w różnych Państwach Członkowskich, co przede wszystkim należy przypisać rozbieżności stawek podatkowych (wynoszących pomiędzy 12,5% a 40%). Ponieważ jednak różne są także podstawy wymiaru opodatkowania, nie można jednoznacznie stwierdzić, w jakiej mierze obciążenia te rzeczywiście wynikają z różnych stawek podatkowych (¹²).

3.2 Komisja dokonała zestawienia danych na temat tzw. „implicit tax rate” (ukrytych stawek podatkowych), dających obraz udziału faktycznie płaconych podatków w zysku przedsiębiorstw. Często porównuje się jedynie stawki podatkowe, co może prowadzić do błędnych wniosków, jako że np. wysoka stawka przy wysokiej kwocie wolnej od podatku może powodować niższe wpływy podatkowe. Różnice w obciążeniach podatkowych mogą wynikać również ze skuteczności ściągania podatków lub z rodzaju kontroli podatkowej. Dla zasobów przedsiębiorstwa związanych w wyniku płacenia podatku od osób prawnych nie jest również bez znaczenia, czy organa podatkowe działają efektywnie, czy też raczej są zbiurokratyzowane (¹³).

3.3 W roku 1990 OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) stwierdziła, że 60% światowego handlu realizowane jest wewnątrz grup przedsiębiorstw. Zróżnicowane krajowe systemy podatkowe stanowią problem dla przedsiębiorstw ze względu na różnice występujące w ramach tego samego przedsiębiorstwa.

3.4 Nie da się w prosty sposób obliczyć gospodarczych skutków wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania podatkiem od osób prawnych. Ostatnie badanie szacuje tego rodzaju oddziaływanie na PKB na poziomie 0,2-0,3% PKB. Obliczenia dotyczą jedynie wspólnych zasad ustalania podstawy wymiaru opodatkowania, nie uwzględniając konsolidacji ani oszczędności administracyjnych. Wielkość tę należy także postrzegać w powiązaniu z faktem, że całkowite opodatkowanie przedsiębiorstw stanowi ok. 3% PKB (¹⁴).

3.5 Transgraniczne działania gospodarcze prowadzone są dziś w głównej mierze przez duże przedsiębiorstwa. Dlatego zróżnicowane opodatkowanie stanowi dla tych przedsiębiorstw problem. Działające w kilku krajach firmy przyswoiły sobie niezbędną wiedzę w tym zakresie i zabezpieczyły finansowanie powstających dodatkowych kosztów. Jednak największe skutki zróżnicowania systemów podatkowych powstają przypuszczalnie dla tych MŚP, które wprawdzie rozważały działanie za

(⁷) Tamże.

(⁸) Opinia EKES w sprawie „Rynek wewnętrzny bez podatkowych utrudnień dla przedsiębiorstw – wyniki, inicjatywy, wyzwania” – Dz.U. C 117/10 z 30.4.2004, s. 41.

(⁹) W latach 2003 – 2004 ETS wydał wyroki w 25 sprawach związanych z podatkami bezpośrednimi.

(¹⁰) Opinia EKES w sprawie „Bezpośrednie opodatkowanie przedsiębiorstw” – Dz.U. C 241/14 z 7.10.2002, s. 75.

(¹¹) Opinia EKES w sprawie „Polityka podatkowa w UE: wspólne zasady, konwergencja prawa podatkowego i możliwość podejmowania decyzji kwalifikowaną większością głosów” – Dz.U. C 80/33 z 30.3.2004, s. 139.

(¹²) Opinia EKES w sprawie „Bezpośrednie opodatkowanie przedsiębiorstw” – Dz.U. C 241/14 z 7.10.2002, s. 75.

(¹³) Opinia EKES w sprawie „Polityka podatkowa w UE: wspólne zasady, konwergencja prawa podatkowego i możliwość podejmowania decyzji kwalifikowaną większością głosów” – Dz.U. C 80/33 z 30.3.2004, s. 139.

(¹⁴) „Economic effects of tax cooperation in an enlarged European Union”, Copenhagen Economics (2005), s. 36.

granicą, jednakże zachowały dystans. Wspólne przepisy mogłyby znacząco zmniejszyć przeszkody w podejmowaniu działalności gospodarczej w kilku krajach. Istnieje tu duże pole manewru dla zwiększonej integracji i silniejszej konkurencji, co stanowi prawdopodobnie jedną z największych zalet wspólnego systemu obliczania podstawy wymiaru opodatkowania.

4. Dotychczasowe postanowienia w kwestiach wspólnego podatku od osób prawnych

4.1 W sprawie opodatkowania przedsiębiorstw przyjęto jak dotąd jedynie trzy dyrektywy. W dyrektywie w sprawie wspólnego systemu opodatkowania w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych Państw Członkowskich (90/435/EWG) ustanowiono, że wypłaty dywidendy w spółce — córce w Państwie Członkowskim, w którym posiada swoją siedzibę spółka — matka, są zwolnione z opodatkowania. Zwolnienie to można jednak zastąpić przepisem, zgodnie z którym podatki zapłacone przez spółkę — córkę mogą zostać odliczone od podatków, jakie powinna zapłacić spółka — matka.

4.2 Dyrektywą w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku łączenia, podziałów, wnoszenia aktywów i wymiany udziałów, dotyczących spółek z różnych Państw Członkowskich (90/434/EWG) uregulowano opodatkowanie restrukturyzacji przedsiębiorstw. Mimo braku przepisów prawa cywilnego regulujących sprawy transgranicznych fuzji lub dzielenia się przedsiębiorstw, to ostatnie nie zostało uregulowane w dyrektywie, która w głównej mierze odnosi się do sprzedaży przedsiębiorstw.

4.3 Trzecia, niedawno przyjęta dyrektywa (2003/49/WE) dotyczy opodatkowania stosowanego do odsetek oraz należności licencyjnych pomiędzy powiązаныmi spółkami z różnych Państw Członkowskich. Na mocy tej dyrektywy zwalnia się tego rodzaju płatności transgraniczne z podatku u źródła.

4.4 Od 1997 roku istnieje kodeks postępowania w odniesieniu do opodatkowania przedsiębiorstw, zgodnie z którym Państwom Członkowskim nie wolno przyciągać inwestycji drogą ukrytych działań w obszarze podatków. W kodeksie tym Państwa Członkowskie zobowiązują się do niewprowadzania nowych podatków ukrytych i do dokonania odpowiedniego przeglądu istniejących postanowień. Kodeks postępowania został uzupełniony o listę 66 działań ukrytej konkurencji w obszarze podatków, które obecnie są znoszone.

5. Wyjaśnienie szczegółów technicznych

5.1 Największe różnice wśród Państw Członkowskich przy obliczaniu podstawy wymiaru tkwią w postanowieniach dotyczących kwot wolnych od podatku, co w efekcie odgrywa znaczącą rolę w prowadzonych rozmowach. W związku z tym należy z całym naciskiem wskazać na znaczenie szerokich podstaw wymiaru opodatkowania osób prawnych. Należy jednak pamiętać, że szersza podstawa wymiaru opodatkowania może wymagać zmiany stawki podatkowej.

Niestety, rozmowy musiały dotyczyć bardzo podstawowego stadium. Koszty można dziś klasyfikować bardzo różnie, w zależności od tego, czy traktowane będą jako wydatki zwyczajne, a następnie włączone do podstawy wymiaru, czy też można je będzie odliczać od zysku dopiero po określeniu podstawy wymiaru. Zanim jednak eksperci podatkowi będą

mogli przedstawić wspólną propozycję, trzeba jeszcze rozwiązać wiele problemów.

5.2 System podstawy wymiaru opodatkowania musi kierować się potrzebami konkurencji w celu stworzenia dobrych warunków do inwestowania w Europie. Jednak ogólnie rzecz biorąc, system podatkowy nie może wywierać wpływu na to, jakiego rodzaju i w którym z Państw Członkowskich inwestycje będą dokonywane. Decydująca powinna być rentowność, nie zaś kwestia udostępniania środków inwestycyjnych. Oczywiście, musi np. istnieć możliwość wspierania inwestycji przyjaznych środowisku naturalnemu czy też kierowania inwestycji w rejonny gorzej rozwinięte, ale istnieją ku temu bardziej przydatne instrumenty niż podstawa wymiaru podatku od osób prawnych.

5.2.1 Trzeba również wprowadzić wyraźne odgraniczenie od podatku dochodowego. Sprawa wypłaty dywidendy dla posiadaczy akcji jest kwestią podatku dochodowego, która nie ma specjalnego znaczenia dla dyskusji o opodatkowaniu zysków spółek jako takich. Nie ma również znaczenia dla decyzji dotyczących lokalizacji przedsiębiorstwa.

5.3 Aby udało się uzgodnić wspólną podstawę wymiaru opodatkowania, trzeba przewidzieć specjalne postanowienia dla określonych branż. Na przykład być może potrzeba będzie specjalnych postanowień odnośnie rezerw w przypadku niektórych sektorów, takich jak sektor bankowo-finansowy czy branża ubezpieczeń na życie, w których rezerwy mają szczególne, typowe dla tej branży znaczenie. Innym przykładem jest gospodarka leśna, w której w skrajnych przypadkach dochodów można oczekiwać dopiero po kilkudziesięciu, a nawet po stu latach.

5.4 Kolejnym aspektem jest pytanie, czy finansowanie przedsiębiorstw bazuje przede wszystkim na kredytach czy raczej na środkach własnych. Jeśli można odpisać odsetki od kredytu, to wówczas opodatkowaniu podlega tylko niewielka część dochodu przedsiębiorstwa w formie zysku od akcji. W przypadku niekorzystania z kredytu i pełnego pokrycia finansowania ze środków własnych wszystko podlega opodatkowaniu jako zysk. W miarę możliwości należy uniknąć wpływania na wybór formy finansowania przedsiębiorstwa poprzez podatek od osób prawnych.

5.5 Po ustaleniu wysokości kwot wolnych od podatku należy dojść do porozumienia co do czasu i procedury. Największa różnica pomiędzy Państwami Członkowskimi polega na tym, że albo każdy rodzaj inwestycji jest amortyzowany odrębnie, albo sumuje się wszystkie inwestycje, stosując amortyzację globalną. System amortyzacji globalnej jest łatwiejszy dla przedsiębiorstw, ponieważ nie ma potrzeby prowadzenia odrębnych obliczeń dla każdej maszyny lub przedmiotu wyposażenia.

5.6 Aby możliwe było wprowadzenie skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania dla ustalenia zysku całej grupy przedsiębiorstw, należy sformułować definicję grupy przedsiębiorstw. Alternatywą dla tego rodzaju definicji mogłyby też być procentowy udział własnościowy każdego przedsiębiorstwa częstkowego albo jego udział w działalności spółki-matki. Należałoby wybrać pewną kombinację obu tych możliwości, jako że nie ma powodu dla wprowadzania skonsolidowanej podstawy wymiaru dla przedsiębiorstw różnych branż o wspólnej strukturze własności.

5.7 Kiedy zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie wspólnej podstawy wymiaru podatku od osób prawnych, do rozwiązania pozostanie jeszcze problem konsolidacji: jak należy podzielić zyski przedsiębiorstw działających w kilku krajach pomiędzy te kraje. Wspólna podstawa wymiaru nie wystarczy, jeśli chcemy uniknąć przemieszczania zysków w ramach zróżnicowanych systemów podatkowych. Należy więc stworzyć prosty i logiczny system dzielenia zysków przedsiębiorstwa pomiędzy Państwa Członkowskie (a tym samym pomiędzy kraje stosujące różne stawki podatkowe). Jeżeli zyski osiągane przez różne części jednego przedsiębiorstwa w różnych krajach będą w ten sposób łączone, potrzeba będzie ścisłej współpracy pomiędzy władzami podatkowymi.

5.7.1 W świetle profilu wymogów interesujące mogłoby być zbadanie systemu kanadyjskiego (zysk dzielony jest po połowie odpowiednio do procentowego udziału ilości zatrudnionych i wielkości sprzedaży).

5.8 Aby w praktyce podział zysku mógł płynnie funkcjonować, oprócz przepisów dotyczących podstawy wymiaru trzeba ujednoczyć dalsze przepisy. Obliczenia powinny być np. przeprowadzane na bazie całorocznej, a płatności podatków dokonywane jednocześnie we wszystkich Państwach Członkowskich. Kolejny wymóg dotyczy przekazywania danych drogą elektroniczną.

5.9 Jednym z najważniejszych efektów wprowadzenia wspólnej podstawy wymiaru opodatkowania jest większa przejrzystość systemu. Obecnie jedyną skalą porównawczą dostępną laikowi jest sama stawka podatku. Jeśli jednak porównać stawkę podatku od osób prawnych z udziałem dochodów z tego podatku w PKB, wówczas okazuje się, jak mylące może być tego rodzaju postępowanie. Najniższy udział dochodów z podatku od osób prawnych w odniesieniu do PKB (0,8 % w 2003 r.) odnotowuje się w Niemczech przy stawce podatku 39,5 %, co prawdopodobnie wynika w pewnej mierze z problemów ze zdefiniowaniem podstawy wymiaru opodatkowania. Nowe Państwa Członkowskie dysponują dochodami z podatku od przedsiębiorstw w wysokości przeciętnie ok. 2,7 % PKB, przy czym stawki podatkowe mieszczą się w przedziale 15 — 35 %. W większości starych Państw Członkowskich dochody z podatku od osób prawnych — przy skali stawek podatkowych od 12,5 % do 38 % — dają ponad ok. 3 % PKB⁽¹⁵⁾. Demokracja nakazuje, aby nie tylko przedsiębiorstwa, ale i wyborcy mieli świadomość istnienia tak dużych i zaskakujących różnic.

6. Zasady wspólnej skonsolidowanej podstawy wymiaru opodatkowania⁽¹⁶⁾

6.1 Szerokie podstawy

Nakładanie podatków ma na celu finansowanie dobra ogólnego, przy czym podstawa wpływów podatkowych powinna być jak najszersza. Taka szeroka podstawa przyczynia się również do tego, aby w jak najmniejszym stopniu naruszać

funkcjonowanie gospodarki, jako że same stawki podatków powinny być utrzymywane na możliwie niskim poziomie.

6.2 Neutralność

Wspólna podstawa wymiaru podatku od osób prawnych musi być neutralna z punktu widzenia inwestycji i nie może zniekształcać konkurencji międzysektorowej. Dla ulokowania działań przedsiębiorstw i miejsca podstawy wymiaru opodatkowania decydujące powinny być realne przemyslenia gospodarcze. Neutralna podstawa wymiaru przyczyni się do wolnej i jawnej konkurencji między przedsiębiorstwami

6.3 Prostota

Wspólne postanowienia muszą być proste, jednoznaczne i zarazem przejrzyste. Dla zapewnienia prostoty oraz na ile to wskazane z punktu widzenia opodatkowania, powinny one nawiązywać do międzynarodowych standardów rachunkowości, które już są stosowane przez liczne przedsiębiorstwa. Do uproszczenia systemów przyczynią się też jednakowe przepisy dotyczące czasu i sposobu dokonywania płatności.

6.4 Efektywność

Ściąganie podatków musi być efektywne w tym sensie, iż będzie łatwe do skontrolowania, dzięki czemu przeciwdziałać się będzie błędom podatkowym i oszustwom.

6.5 Stabilność

Systemy podatkowe muszą być stabilne. Inwestycje przedsiębiorstw muszą być celami długofalowymi. Ponieważ przy podejmowaniu decyzji o inwestycjach uwzględnia się systemy podatkowe, systemy te nie mogą podlegać niezliczonym zmianom.

6.6 Legitymizacja

Przepisy muszą być zaakceptowane nie tylko przez bezpośrednio zainteresowanych i partnerów społecznych, ale także przez ogół społeczeństwa, ponieważ dotyczą finansowania sektora publicznego.

6.7 Sprawiedliwość

Podział zysków, obliczonych dzięki wspólnej podstawie wymiaru opodatkowania osób prawnych pomiędzy Państwa Członkowskie musi być sprawiedliwy. Sprawiedliwy podział przyczyni się do tego, że Państwa Członkowskie będą mogły same ustalać wysokość stawek podatkowych.

6.8 Konkurencja międzynarodowa

Przy ustalaniu podstawy wymiaru należy także wziąć pod uwagę, jak przedstawia się ona na tle systemów opodatkowania osób prawnych w krajach trzecich.

⁽¹⁵⁾ „Structures of the taxation systems in the European Union”, *Copenhagen Economics* (2005).

⁽¹⁶⁾ Kolejność, w jakiej zostały przedstawione te zasady, nie oznacza jakiegokolwiek ich hierarchii.

6.9 Obligatoryjność

Aby uniknąć powstawania nowych różnic w praktykach podatkowych wśród Państw Członkowskich, ujęte w optymalny system przepisy dotyczące podstaw wymiaru opodatkowania muszą obowiązywać zarówno przedsiębiorstwa działające w skali międzynarodowej, jak i te, które ograniczają się wyłącznie do rynku macierzystego. Jeśli wspólny system będzie zgodny z pozostałymi zasadami, a przedsiębiorstwa uznają go za wystarczająco prosty i sprzyjający konkurencji, kwestia sprzeczności między systemem obligatoryjnym a fakultatywnym szybko straci znaczenie. Wątpliwości co do systemu obligatoryjnego zależą też od jego konkretnego kształtu.

6.10 Postanowienia pośrednie/przejściowe

Zapewnienie przedsiębiorstwom swobody wyboru może jednak stanowić akceptowalne rozwiązanie pośrednie. Tak szeroko

zakrojona zmiana, jaką jest nowy system podstawy wymiaru opodatkowania osób prawnych, może również wymagać przepisów przejściowych. Rozwiązanie pośrednie jako alternatywa dla przepisów przejściowych może uczynić wprowadzanie wspólnego systemu bardziej elastycznym.

6.11 Elastyczne reguły podejmowania decyzji

Wspólny system opodatkowania przedsiębiorstw powinien być stabilny w perspektywie długoterminowej. Jednak z uwagi na zmiany naszego środowiska czy też potrzebę likwidacji luk systemowych, np. wykluczenie niepożądanych skutków ubocznych, trzeba zachować możliwość wprowadzania potrzebnych dostosowań. Decyzja o wprowadzeniu nowego wspólnego systemu musi zawierać także postanowienia dotyczące płynnego wprowadzania ewentualnych niezbędnych zmian.

Bruksela, 14 lutego 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Efektywność energetyczna”

(2006/C 88/13)

Pismem z dnia 7 czerwca 2005 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwróciła się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii w sprawie: „Efektywność energetyczna”.

Sekcja ds. Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swą opinię 31 stycznia 2006 r. Sprawozdawcą był Stéphane BUFFETAUT.

Na 424. sesji plenarnej w dniach 14 — 15 lutego 2006 r. (posiedzenie z dnia 14 lutego 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 78 do 2, przy 1 głosie wstrzymującym się, przyjął następującą opinię.

1. Wnioski: Promowanie racjonalnego zużycia energii

1.1 Dążenie do racjonalizacji zużycia energii stało się dla przedsiębiorstw koniecznością. Stąd też dobrowolnie zawierane porozumienia odpowiadają w większości przypadków na główne wyzwania wynikające ze wzrostu cen energii.

1.2 Unia Europejska odegra szczególnie ważną rolę opracowując informacje na temat dobrych praktyk i innowacji w tej dziedzinie. DG ds. Energii mogłaby stać się ośrodkiem skupiającym i rozpowszechniającym informacje na temat racjonalizacji zużycia energii.

1.3 Przydatne mogłyby tu być kampanie uczulające społeczeństwo na te zagadnienia. Powinny być one organizowane na poziomie bliskim konsumenta — ostatecznego odbiorcy i przedmiotowej branży. Tak więc odpowiedzialność za tę dziedzinę powinny ponosić władze krajowe i lokalne.

1.4 Odwoływanie się do wydawania rozporządzeń powinno więc być wyjątkiem, a nie regułą, gdyż przyjęto już wiele

instrumentów prawnych i należy zająć się podsumowaniem ich wdrażania.

1.5 Racjonalizacja zużycia energii nie jest sloganem, luksusem czy gadżetem. W kontekście międzynarodowym stale wzrastającego popytu na energię, spowodowanego zwłaszcza szybkim rozwojem krajów o gospodarkach wschodzących, takich jak Chiny, Indie czy Brazylia, leży ona w interesie obywateli, przedsiębiorstw, państw członkowskich i Unii Europejskiej. Międzynarodowa Agencja Energii przewiduje, że światowe zapotrzebowanie na energię wzrośnie do 2030 r. o 60 %, a Unia Europejska — która w 80 % zależna jest od paliw kopalnych — zwiększy związany z nią import z 50 % do 70 % w tym samym czasie. Tymczasem wobec krajów produkujących energię i w porównaniu z innymi konsumującymi ją na dużą skalę, Unia Europejska nie występuje jako zintegrowany podmiot na rynku światowym. Dlatego właśnie Tony Blair, jako przewodniczący Rady, wezwał do utworzenia wspólnej polityki energetycznej podczas nieoficjalnego szczytu w Hampton Court w październiku 2005 r.